

(The National Interest, 28.10.2010)

Током протекле године сам гајио [скептицизам](#) према хвалисању Обамине администрације око "ресетовања" односа са Русијом. У јануару ове године, написао сам следеће: „Проблем је једноставан: не само да су многи руски и амерички интереси данас неусаглашени, већ је и политичка реалност у обе земље у супротности са развијањем било каквог ефикасног партнерства“. Мој песимистични став се

[заснивао на процени](#)

путање америчко-руских односа у последњој деценији, под називом “Ресетовање” односа између САД и Русије“, написаној заједно са коаутором

[Дана Струкманом](#)

у којој смо закључили да ће „текући багаж у односима“ онемогућити „било какву наглу и брзу трансформацију“ у везама између Вашингтона и Москве.

У октобру 2010, међутим, слика изгледа другачије. И Барак Обама и Дмитриј Медведев порадили су на почетним темељима положеним на самиту у Москви 2009. године и свесно се трудили да умање или гурну у други план нека од наизглед непомирљивих питања која су затрвала америчко-руске односе током завршне фазе председничких мандата Џорџа Буша и Владимира Путина. Оба председника су се определили да разјасне и рашчисте оно што смо Струкман и ја назвали "мноштвом збуњујућих сигнала" који су отежавали напоре Москве и Вашингтона усмерене ка ресетовању односа у другој половини 2009.

Такође, не смеју се превидети промене у међународном окружењу, ван контроле Медведевљевих или Обаминих тимова, које су такође допринеле побољшању климе. Прво и пре свега то су дешавања у Украјини. Избор Виктора Јануковича за председника, као и што је још важније, Јануковичева способност да створи парламентарну већину у Ради и успостави стабилан кабинет под премијером Миколом Азаровим, значи да је Јанукович успео да скрене Украјину са безалтернативног загрљаја евро-атлантског света а у правцу већег приближавања Русији. Одлуке да се Украјина одрекне тежњи ка чланству у НАТО и да потпише нови дугорочни закуп за руску Црноморску флоту, уклониле су Украјину са шаховске табле на којој САД и Русија одмеравају снаге – и у складу са тим смањиле потребу Русије да Сједињеним Државама прави проблеме у другим деловима света.

Друга промена су настојања француског председника Николе Саркозија и немачке канцеларке Ангеле Меркел да укључе Русију у решавање европских питања и да појачају везе економских интеграција између Западне Европе и Русије. Недавно окончани "три-латерални" самит Медведева, Меркелове и Саркозија у француском приморском одмаралишту Довилу изнедрио је [Саркозијев предлог](#) за "техничко, хуманитарно и безбедносно партнерство" између Европе и Русије, предлог за установљење Европског савета за безбедност и [заједничког економског простора](#) до 2025. године. А приметно отопљавање у односима између Москве и Варшаве, након трагичне авионске несреће која је однела живот председника Пољске, буди наду да би традиционално хладни односи Русије са источном-централном Европом могли да се раскраве.

Али важно је и то што су и Обама и Медведев током ове године се определили за изборе који иду против неких кључних елемената домаћег бирачког тела у обе земље. Обамин тим се свесно определио ка смиривању конфронтирајућег става према Москви због нерешеног сукоба са Грузијом. Иако Сједињене Државе нису признале једнострано проглашење независности Абхазије и Јужне Осетије након рата 2008. године, и настављају да третирају ова два региона као део Грузије који „окупирају“ руске снаге, Обамина администрација је, упркос великом притиску од стране неких елемената у Конгресу, избегла продају напредних система наоружања Грузији. Обамин тим такође покушава да убеди понекад скептичну владу у Тбилисију да је вероватноћа да Вашингтон "присили" Русију да се врати на стање пре дешавања из августа 2008. године приближно равна нула - али да би, у атмосфери побољшаних америчко-руских односа, могло бити могуће започети конструктивне напоре за решавање тог сукоба.

У складу са том стратегијом, Обамин тим је такође одвојио грузијски сукоб од цивилно-нуклеарног Споразума 123 који је Бушова администрација безуспешно настојала да потпише са Русијом. Године 2008. је тадашњи сенатор Џо Бајден прогласио тај споразум такорећи мртвим услед заостравања у односима између Москве и Вашингтона. Ове године, Обамина администрација поново је поднела тај споразум, и док с једне стране истиче текућа неслагања са Русијом око Грузије и других питања, с друге наглашава комерцијалне и безбедносне бенефите за америчке интересе.

У новом СТАРТ споразуму, потписаном 8. априла, изгледа да су се оба тима сложила да 'забашуре' ствар не баш сасвим јасним језиком. Руси су у преамбули Уговора сачували изјаву о повезаности офанзивног и дефанзивног оружја, и сачинили саопштење у коме наводе да по њима то утиче на целокупно питање распоређивања противракетне

одбране. Обамина администрација је нагласила да преамбула није правно обавезујући речник, али је дала додатне гаранције да неће бити развоја било којег значајног система који би у теорији могао утицати на руско нуклеарно одвраћање. Руси су прихватили да не инсистирају на питањима ракетне одбране - која су била главна препрека у преговорима пре истека првобитног споразума СТАРТ; Американци су одлучили да не праве велико питање око преамбуле.

У Русији, Медведев је очигледно успео да "укључи" кључне играче по питању иранског портфолија, те је Москва кренула са строжијим сетом санкција Техерану. Русија је гласала за нову серију УН санкција и такође једнострано поништила продају напредне технологије система против-ваздушне одбране С-300 Ирану, иако је трансакција била "изузета" из УН санкција.

Традиционално, постоје моћни економски интереси који су умањивали спремност Москве да сарађује са Вашингтоном по питању Ирана, конкретно у области војне индустрије и енергетике. Али сада имамо нови распоред звезда у руској констелацији према Ирану. Попустљивији став према САД по питању Ирана дугорочно може да буде много профитабилнији него стално ометање Вашингтона у име постојећих уговора са Ираном.

[Као што сам приметио у јулу](#)

“Модернизатори – они који тврде да Русија треба активну подршку (и инвестиције) Запада у циљу развоја своје економије и друштва – врше притисак на Кремљ да уважи америчку забринутост у вези са Ираном. Да би се олакшао "модернизацијски савез" са Сједињеним Државама, посебно у области високе технологије.“

Прилагодљивији став Москве по питању Ирана такође је допринео њеним односима са Европом, посебно са Саркозијем – и још више појачао аргументе у прилог америчко-европском ставу против Техерана.

Премијер Владимир Путин, скептичнија страна у руском диумвирату по питању изгледа за ближе америчко-руске односе, изгледа спреман да дозволи да се Медведевљев "експеримент ресетовања односа" са Обамином администрацијом одигра до краја, задржавајући коначну реч.

Овај чекај-и-види приступ, међутим, може да садржи семе евентуалног краха ресетовања. И да ли тај Путинов став има парњака чак и унутар Обамине администрације? [Запажање са почетка овог месеца](#) Роберта Кејгана да "Обамини званичници назире да је смисао 'ресетовања' са Русијом достигло свој врхунац у СТАРТ споразуму и последњој рунди санкција према Ирану, и да се сада креће низлазном путањом" није охрабрујуће.

Достигнућа из последњих шест месеци – међу којима су потписивање новог СТАРТ споразума, успешни сусрети у Вашингтону као и нови консензус око Ирана – нису уклесана у камену. Нови споразум о контроли наоружања још није ратификован у Сенату, а руска страна га неће поднети Думи на усвајање пре но што се то деси. Док промена у политичкој равнотежи снага у Украјини може лако Кијев поново ставити у центар спора. Ресетовање односа је у цвату - али да ли пупољци могу да преживе нови, изненадни мраз остаје да се види.

(Превод: **Василије Д. Мишковић**)